

Ondersteuningsplan School JUUL

2023-2024

CHRISTELIJKE BASISCHOOL
JUUL
schooljuul.nl **CPOV**

Inhoud

1. Inleiding School JUUL	4
1.1 Het verhaal van School JUUL	4
2. Passend onderwijs en zorgplicht	5
2.1 Visie op leerlingondersteuning	5
2.2 Wanneer is ons onderwijs passend?	5
2.3 Op weg naar inclusief onderwijs	6
2.4 De gevolgen van inclusief onderwijs voor de eindopbrengsten	6
3. Niveaus van ondersteuning	7
4. Niveau 1: Basisondersteuning op School JUUL	9
4.1 Preventief, handelingsgericht en opbrengstgericht werken	9
4.2 Licht curatieve interventies	10
5. Instrumenten, procedures en effecten van de zorg	13
5.1 Cognitieve ontwikkeling	13
5.2 Sociaal-emotionele ontwikkeling	13
5.3 Individueel HandelingsPlan (IHP)	13
5.4 Plan Van Aanpak (PVA)	13
5.5 Ontwikkelingsperspectief (OPP)	14
5.6 Entreetoets groep 7	14
5.7 Eindopbrengsten groep 8	14
5.8 Klassenbezoeken en groepsbesprekingen	14
6. Niveau 2: Extra ondersteuning	15
7. Niveau 3: Extra ondersteuning (specialistisch)	16
8. De rol van de intern begeleider	17
8.1 Visie, leren en ruimte	17
8.2 Coördinatie en uitvoering van het zorgbeleid	17
Bijlage 1: Zorgplicht in schema	19
Bijlage 2: Overzicht van begrippen en protocollen	21
Bijlage 3: Visie op inclusief onderwijs	22

1. Inleiding School JUUL

Voor u ligt het **Ondersteuningsplan** van School JUUL. Dit ondersteuningsplan is opgesteld door de directeur en de intern begeleider van de school en wordt jaarlijks bijgewerkt, zodat we altijd de meest recente situatie beschrijven.

Tweejaarlijks maken wij in opdracht van het Samenwerkingsverband Rijn & Gelderse Vallei ons **SchoolOndersteuningProfiel (SOP)** op. Deze kunt u vinden op de website: <https://www.swvrijnengeldersevallei.nl>

1.1 Het verhaal van School JUUL

School JUUL is een school voor unitonderwijs en staat midden in Veenendaal Zuid. Een prachtige wijk met een grote diversiteit aan mensen. Hier weten mensen elkaar te vinden en kijken ze naar elkaar om.

Samenwerken

Het Afrikaanse gezegde: *'It takes a village to raise a child'* past goed bij School JUUL. Bij het opvoeden en leren van uw kind zijn alle mensen in de directe omgeving van een kind betrokken. Leren doet uw kind overal. Door samen te werken met allerlei instanties in de wijk, vergroten we de ontwikkelingskansen van uw kind.

Onze missie

School JUUL is een protestants christelijke basisschool voor kinderen van 4 t/m 12 jaar. Het is onze missie om in verbinding met God, met elkaar en de wereld, ieder kind een veilige plek te bieden. Een school waar het kind zich gezien en gehoord voelt. Waar kinderen met plezier naartoe gaan, graag leren en geloven in hun eigen kwaliteiten. Hier groeien kinderen op tot waardevolle mensen om bij te dragen aan een mooie wereld.

Onze visie

God maakt elk kind uniek en speciaal. Elk kind beschikt over talenten. In ons onderwijs staan de ontwikkelingsbehoeften, talenten en het welbevinden van kinderen centraal. We gaan hierbij uit van gelijke kansen voor ieder kind. We bereiden kinderen voor op hun plek in onze steeds veranderende maatschappij.

Wij leven de christelijke traditie voor en vertellen Bijbelverhalen in een betekenisvolle context. Zo geven we inhoud aan het leven. Daarbij tonen we respect voor andere culturen en religies.

Goed onderwijs

We streven hoge resultaten na en geven goed onderwijs. Soms passen we leerlijnen aan om beter aan te sluiten bij de onderwijsbehoeften van kinderen. Kinderen leren bij School JUUL meer dan rekenen, taal en lezen. Ons onderwijs verwondert en verrast! Door een breed aanbod en een samenwerkende leef- en leeromgeving dragen wij bij aan gelijke kansen voor ieder kind.

Inspirerende leerkrachten – en ouders – wijzen het kind de weg. Ze steunen, sturen en helpen het kind om keuzes te maken. Wij spreken te allen tijden vertrouwen uit in het kind en benoemen zijn talenten.

2. Passend onderwijs en zorgplicht

Scholen hebben met de invoering van passend onderwijs **zorgplicht** gekregen. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk om aan alle leerlingen passende ondersteuning te bieden. Zorgplicht geldt voor leerlingen met een extra ondersteuningsvraag (zowel leerlingen die worden aangemeld als leerlingen die reeds op school zitten). Indien de huidige school de passende ondersteuning niet kan bieden, al dan niet met expertise uit het samenwerkingsverband en/of vanuit jeugdhulp, dan zoekt de school in overleg met de ouders een school die de passende ondersteuning wel kan bieden.

School JUUL valt onder stichting CPOV. Samen met nog 34 andere schoolbesturen uit de regio maken wij deel uit van het Samenwerkingsverband Rijn & Gelderse Vallei. Binnen dit Samenwerkingsverband zorgen wij er in de regio voor dat ieder kind het beste onderwijs krijgt dat het verdient.

Het stroomschema ten aanzien van de **zorgplicht** is afgebeeld in bijlage 1.

2.1 Visie op leerlingondersteuning

Op School JUUL willen we écht betekenisvol zijn voor het kind. We hebben veel aandacht voor het welbevinden van het kind en samen, steeds opnieuw, bepalen we wat het kind nodig heeft om zich optimaal te ontwikkelen. Hierbij streven we naar gelijke kansen voor ieder kind.

In ons werk gaan we uit van de onderwijsbehoeften van de kinderen. Passend onderwijs is voor ons gewoon goed onderwijs. Het belangrijkste instrument voor goed onderwijs is de kennis, vaardigheid en professionele houding van de leerkracht.

2.2 Wanneer is ons onderwijs passend?

Om te bepalen of ons onderwijs passend is, maken we gebruik van vier indicatoren. De eerste twee indicatoren hebben te maken met opbrengsten en de andere twee met het onderwijsproces.

1. Vaardigheidsgroei
2. Leerdoelbeheersing
3. Leerplezier
4. Evenwicht leerpijn/leergemak

Viermaal per jaar evalueren we per leerling of deze indicatoren voldoende zijn. Vervolgens stemmen we ons onderwijsaanbod af op de uitkomsten. Bij het formuleren van leerdoelen betrekken we de kinderen. Deze doelen worden ook met ouders besproken.

Wanneer een kind specifieke onderwijsbehoeften heeft, schakelen we specialistische hulp in. Dit doen we via het Samenwerkingsverband of andere externe partijen.

2.3 Op weg naar inclusief onderwijs

Op onze school zijn we op weg van passend onderwijs naar inclusief onderwijs. Onder inclusief onderwijs verstaan we op School JUUL het volgende:

Inclusief onderwijs is een onderwijspraktijk in ontwikkeling waarbij onderwijsprofessionals afspreken dat diversiteit in al zijn facetten het uitgangspunt is van hun onderwijs. Vanuit dit uitgangspunt geven zij hun onderwijs zo vorm dat alle kinderen tot hun recht komen en de kans krijgen hun potenties/talenten te ontwikkelen.

Zie bijlage 3 voor een uitgebreidere beschrijving van ons visie op inclusief onderwijs.

In november 2021 zijn wij door het Samenwerkingsverband betiteld als “inclusieve school”. We zijn daarmee een voorbeeld voor andere scholen.

2.4 De gevolgen van inclusief onderwijs voor de eindopbrengsten

Inclusief onderwijs heeft gevolgen voor de eindopbrengsten van onze school. Omdat wij bijna alle kinderen passend onderwijs kunnen geven, is de uitstroom naar het voortgezet onderwijs zeer divers: van praktijkonderwijs tot vwo. Onze schoolweging en de daarbij behorende signaleringswaarde geeft de ondergrens aan van hoeveel procent van onze leerlingen de 2F/1S doelen moet halen. Vanaf eind groep 6 sturen we op het behalen van deze referentieniveaus.

Daarnaast zijn onze klassen klein, waardoor de gemiddelde schoolscore van de Centrale Eindtoets een vertekend beeld kan geven. **Op onze school is daarom het verhaal achter de (eind)opbrengsten belangrijk om goed inzicht te krijgen in de ontwikkeling van onze leerlingen en de kwaliteit van ons onderwijs.** Dat verhaal verschilt per jaar. Jaarlijks analyseren wij de eindopbrengsten op leerlingniveau, voeren met het gehele team een opbrengstgericht overleg en stellen een Plan Van Aanpak op voor het jaar erna (zie H 5.7). Datzelfde doen we ook na afname van de E-toets in groep 7 (zie H 5.6).

3. Niveaus van ondersteuning

Op de School JUUL betrekken wij ouders bij de ontwikkeling van hun kind. Wij zien ouders als partners. Samen staan wij om het kind heen en proberen zo het meest passende onderwijs vorm te geven. Binnen ons onderwijs spreken we over drie niveaus van ondersteuning.

1. Basisondersteuning

Basisondersteuning is de ondersteuning die elke school kan bieden aan elke leerling. Daarbij spreken we over onderwijsbehoefte. Een onderwijsbehoefte is datgene wat een leerling nodig heeft om zichzelf binnen een school op een positieve manier te ontwikkelen. Vaak hebben leerlingen in één groep gelijke onderwijsbehoefte, waar de leerkracht het onderwijs op af kan stemmen.

Basisondersteuning omvat alle preventieve en zogenoemde 'licht curatieve interventies' die we als leerkracht/basisschool planmatig inzetten voor een kind. Soms zijn daar externe deskundigen of ketenpartners bij betrokken. Het gaat dus om alles wat we als basisschool op eigen kracht uitvoeren: er is géén sprake van een indicatie. In hoofdstuk 4 kunt u lezen hoe we de basisondersteuning op School JUUL vormgeven.

2. Extra ondersteuning

Als de onderwijsbehoefte van een leerling de mogelijkheden van de basisondersteuning overstijgen, dan spreken we over extra onderwijs-ondersteuningsbehoefte van een leerling. Om hieraan tegemoet te komen, beschrijft de school wat zij nodig heeft om het onderwijs voor de leerling passend te maken. Het is mogelijk dat de school dit zelf kan; soms is Handelingsgerichte Ondersteuning nodig. Hiervoor kan een aanvraag ingediend worden bij het samenwerkingsverband. Dit gaat altijd in overleg met de ouders.

Het **Groeidocument/OPP** is het informatieve document over een leerling. Hierin wordt de ontwikkeling van het kind beschreven en ook de onderwijs ondersteuningsbehoefte en de wijze waarop een school hier de ondersteuning op afstemt. Het Groeidocument ontwikkelt mee met de leerling gedurende de schoolloopbaan. Extra ondersteuning op niveau 2 bieden wij als basisschool zelf aan, eventueel samen met een andere basisschool, het speciaal (basis)onderwijs of externe deskundigen.

3. Extra ondersteuning (specialistisch)

Heeft een kind méér nodig dan extra ondersteuning in onze basisschool, dan kan het speciaal (basis)onderwijs een specialistisch arrangement bieden. Voor deze extra ondersteuning op niveau 3 geeft het samenwerkingsverband een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) af. Dit is de verklaring waarmee toegang tot het speciaal basisonderwijs (SBO) dan wel speciaal onderwijs (SO) verleend wordt. Een aanvraag voor een TLV wordt ingediend door de school in overleg met ouders. De aanvraag wordt beoordeeld door de commissie voor toelaatbaarheid. Deze bestaat uit de voorzitter en twee deskundigen, waarvan de eerste deskundige een orthopedagoog of psycholoog is. De drie niveaus van ondersteuning weergegeven in een model:

4. Niveau 1: Basisondersteuning op School JUUL

De leerlingenzorg op School JUUL voldoet aan de basiskwaliteit, vastgesteld door de Inspectie van het Onderwijs. De leerkrachten leveren een goede kwaliteit op pedagogisch en didactisch gebied, in klassenmanagement en leerlingondersteuning.

4.1 Preventief, handelingsgericht en opbrengstgericht werken

Op school JUUL werken we cyclisch, handelingsgericht en opbrengstgericht. Een uitgebreide beschrijving hiervan staat in het document **Werkwijze HGW/OGW**. Leerkrachten kunnen omgaan met verschillen tussen leerlingen en streven altijd naar een veilig schoolklimaat. Hierdoor werken we preventief en spelen we in op wat het kind nodig heeft om zich te ontwikkelen.

Per half jaar werken wij met een set van 4 onderwijsaanpakken (arrangementen):

1. **Basisarrangement:** de basisleerstof. De leerkracht past hierbij een intensieve didactiek toe. Onze leerlingen zijn gebaat bij een intensieve leerkracht-gestuurde instructie en verwerking.
2. **Intensief arrangement:** hierbij wordt ook de basisleerstof onderwezen. Deze leerlingen krijgen echter een leerkracht-gestuurde instructie, verlengde instructie in de unit en begeleide verwerking.
3. **Zeer intensief arrangement:** bij deze onderwijsaanpak worden lagere doelen nagestreefd. Het gaat hierbij om leerlingen die een eigen leerlijn volgen (Passende perspectieven/ OPP).
4. **Verdiept arrangement:** onderwijsaanpak voor leerlingen die meer aankunnen dan de basisleerstof en naast de basisleerstof ook nog een verdiepte aanpak krijgen of zelfs een aanpak voor cognitieve talenten.

Elk halfjaar, na de (IEP) toetsperiode, delen we leerlingen in bij het voor de komende periode meest passende arrangement. De vertaling van de indeling in arrangementen is terug te zien in de weekplanningen van de leerkrachten. Elke 10 weken evalueren we de resultaten en passen indien nodig de indeling van leerlingen in de arrangementen en de aanpak aan.

In onze **Onderwijsplannen** beschrijven we hoe we als school het onderwijs vorm geven het komende halfjaar (didactische aanpak, streefdoelen). In een Onderwijsplan staat de inhoud centraal en niet de administratieve last. Elke twintig weken worden de afspraken zoals ze in de onderwijsplannen staan geëvalueerd en zo nodig bijgesteld voor de komende twintig weken.

Om doelmatig in te spelen op de speciale onderwijsbehoeften van zorgleerlingen is een zorgvuldige aanpak nodig. Die aanpak bestaat uit de volgende stappen:

Waarnemen: Om goed te signaleren is de intuïtie belangrijk. Ook is het nodig om systematisch te observeren en evalueren. Er moet goed gekeken worden naar de context waarin het gedrag- of leerprobleem zich voordoet.

Begrijpen: Hierbij is kennis van zaken nodig. Dit kan het beste in overleg met collega's, want iedereen heeft weer een andere deskundigheid. Ook zien zij de dingen soms weer anders.

Onderwijsbehoeften formuleren: Dit geeft een aanzet voor de leerkracht om oplossingen te bedenken en te kijken wat dit kind nodig heeft om de doelen te bereiken.

Plannen maken en realiseren: Goede plannen worden vastgelegd, zodat de leerkracht bewust handelt.

Evalueren: Het is essentieel om te kijken naar de effecten. Zijn de doelen bereikt, of wat moet er veranderen om de doelen alsnog te behalen?

Preventief werken versterken wij door het werken met de zogenaamde **Zorgkalender**. De Zorgkalender beschrijft de zorgstructuur per groep, per maand, in al zijn facetten. Zorg wordt in deze kalender niet alleen beschreven vanuit kinderen die zorg nodig hebben. Ook de ontwikkeling van de groeps sfeer en het zelfstandig werken en de ontwikkeling van het algemene didactisch proces zijn aspecten van de zorg. In een positieve groeps sfeer en in een goedlopende organisatie van het zelfstandig werken kunnen de kinderen goed opgevangen worden.

Het kan voorkomen dat zich toch problemen voordoen in de ontwikkeling van het kind. Door het werken met de Zorgkalender signaleren wij problemen vroegtijdig. Ouders worden dan altijd geïnformeerd en betrokken bij de vervolgstappen. Indien nodig wordt op dat moment een extra deskundige binnen ons Samenwerkingsverband betrokken (niveau 2).

4.2 Licht curatieve interventies

Lezen

Op School JUUL is extra hulp voor kinderen met ernstige leesproblemen. We volgen hiervoor het protocol voor leesproblemen en dyslexie.

In het protocol voor leesproblemen hebben wij afgesproken dat de leerkracht ondersteuning op niveau 1 en 2 in de eigen groep uitvoert. Bij niveau 3 biedt de leerkracht/school een kind drie keer per week 20 minuten extra leesbegeleiding, dat kan ook groepsgewijs (maximaal vier kinderen). Is diagnostisch onderzoek nodig, dan betaalt de zorgverzekeraar dit in principe.

Eén van onze leerkrachten heeft de cursus Dyslexie gevolgd.

Eén van onze leerkrachten heeft de opleiding tot Kernvisiecoach gevolgd.

Rekenen

Op School JUUL is extra hulp voor kinderen met ernstige rekenproblemen en dyscalculie. We volgen hierbij het **Protocol voor reken- en wiskunde problemen**. We hebben op dit moment geen schoolspecifiek protocol. Eén leerkracht is opgeleid tot rekenspecialist. Daarnaast heeft deze leerkracht samen met de intern begeleider de cursus Dyscalculie gevolgd. Ook heeft de rekenspecialist de trainingen gevolgd die horen bij Bareka (een instrument waarbij de rekenvaardigheden van de leerlingen in kaart worden gebracht, waarna er een specifiek leerstof aanbod kan worden gegeven). Dit cursusjaar volgt onze rekenspecialist een opleiding voor het voeren van diagnostische rekengesprekken. Verder hebben we rekenmaterialen aangeschaft die ingezet kunnen worden bij (ernstige) rekenproblemen. Afgelopen schooljaar zijn we overgestapt naar een nieuwe rekenmethode. Voor deze rekenmethode volgden we een implementatietraject o.l.v. Martie de Pater. Zij ondersteunt ook dit schooljaar, samen met de rekencoördinator de leerkrachten in hun dagelijkse werk met de methode.

Veilig schoolklimaat

Op School JUUL werken we planmatig met de Kanjertraining. De Kanjertraining is bedoeld om de sfeer in de klas goed te houden (preventief) of te verbeteren (curatief). Kernwoorden van de Kanjertraining zijn: vertrouwen, rust en wederzijds respect, sociale redzaamheid,

ouderbetrokkenheid, burgerschap, gezond gedrag en duurzaamheid. In schooljaar 2018-2019 volgden alle leerkrachten een driedaagse training. Hiermee kwalificeren wij ons als Kanjerschool. Daarnaast worden de vervolgcursussen gevolgd, om zo het werken met de Kanjertraining steeds meer te kunnen verstevigen. In schooljaar 2023-2024 volgen wij weer een vervolgcursus.

Op School JUUL volgen wij de schoolregels van de Kanjertraining. In elke groep worden klassenregels gemaakt. Ook zijn er pleinregels. De leerkrachten hanteren deze regels eenduidig.

Per bouw is het klassenmanagement op elkaar afgestemd. Dit zorgt voor overzicht en rust. We hanteren als school de **Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld**. We voeren de evaluatie van de **Risico Inventarisatie en Evaluatie** uit.

In geval van overlijden van een leerling, een ouder of een leerkracht volgen wij het **Protocol Rouwverwerking**.

In het **Protocol Medische handelingen** staat beschreven hoe wij omgaan met medische handelingen op school.

Ook ontwikkelden wij een **Protocol seksueel grensoverschrijdend gedrag**. We zijn aangemerkt als Gezonde school voor het volgen en uitvoeren van het programma Relaties en Seksualiteit. Dit certificaat hebben we in 2023 opnieuw toegekend gekregen.

Omgaan met verschillen in gedrag

Een veilig schoolklimaat, een doorgaande sociaal-emotionele leerlijn en een goede zorgstructuur dragen bij aan het voorkomen van gedragsproblemen. Als zich ondanks preventie licht probleemgedrag voordoet, kan de leerkracht de expertise van de IB-er of de directeur invoeren. De directeur heeft een Master-opleiding over gedragsproblemen gevolgd en de IB-er de IB-opleiding en zij beschikken over een aantal in te zetten interventies zoals:

- een systematische benadering van gedragsproblemen (toegepaste gedragstheorie, ABC-schema)
- analyse en aanpak van interactieproblemen (interactiewijzer)
- groepsplan gedrag

Daarnaast hebben een aantal collega's de scholing "Traumasensitief lesgeven" gevolgd en de IB-er heeft de scholing "Traumasensitief lesgeven en het ondersteunen van leerkrachten" gevolgd.

Bij zwaar probleemgedrag schakelen we een gedragsdeskundige in via het SWV.

Wij werken op onze school met het **Protocol Time-out**, dat verwerkt zit in ons document **Pedagogisch handelen**.

Indien noodzakelijk hanteren we het **Protocol Schorsing en verwijdering**.

Basisondersteuning gericht op leerlingkenmerken

School JUUL is een school met veel diversiteit. Taalonderwijs krijgt daarom veel aandacht. Met name wordt de woordenschatontwikkeling extra gestimuleerd. Leerkrachten hebben kennis van en ervaring met Nederlands als Tweede Taal (NT2). Ook is er expertise ontwikkeld op het gebied van taalontwikkelingsstoornis (TOS). De Schakelklasleerkracht is verbonden aan onze school en daarnaast beantwoordt hij ondersteuningsvragen van andere scholen.

We werken planmatig aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen (Kanjertaining). Bij specifieke problemen op dit gebied, kunnen wij doorverwijzen naar bijvoorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin waar sociale vaardigheidstrainingen gevolgd kunnen worden. Uiteraard gaat dat in overleg met ouders.

Onder leiding van de intern begeleider, werken wij als team zowel planmatig als vanuit de werkvloer aan onze expertise.

Dit schooljaar hebben we een aantal Ontwikkelteams binnen de school die werken aan:

- Toekomstbestendig ICT onderwijs (concreet houdt dit in: ontwikkelen van een leerlijn digitale geletterdheid (waarbij leerlingen in groep 8 een certificaat behalen met basisvaardigheden Google applicaties), programmeren en coderen inpassen in leerstofaanbod, vaardigheden medewerkers op peil houden).
- Levensbeschouwelijk burgerschapsonderwijs (concreet houdt dit in: Beleidsplan afronden passend bij de wettelijke kaders en CPOV standaarden, bieden van het passende aanbod in de groepen).
- Rekenen (Concreet houdt dit in: implementatietraject o.l.v. Martie de Pater en de rekencoördinator, met teamscholingsmomenten en klassenbezoeken voor het team).
- Invoering IEP LVS (Concreet houdt dit in: Zorgen voor een goede implementatie van ons nieuw Leerlingvolgsysteem IEP, waarbij de focus ligt op groei voor elke leerling).
- IKCvorming (Concreet houdt dit in: Werken aan doorlopende leerlijnen en gelijke kansen voor elk kind met de ketenpartners van het IKC)

5. Instrumenten, procedures en effecten van de zorg

5.1 Cognitieve ontwikkeling

Op school JUUL gebruiken we een samenhangend systeem van instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen, zodat we ons onderwijsaanbod kunnen afstemmen, om zo de leerlingen passend aanbod te bieden.

De cognitieve ontwikkeling volgen we met het IEP leerlingvolgsysteem en met methodetoetsen. In groep 1-2 doen we dit met de leerlijnen van Willeke Noppe.

Voor de afnames van de methodetoetsen volgen we de lesmethode. De andere toetsen staan allemaal gepland in de **Toetskalender**.

De scores van zowel de methodetoetsen als de IEPtoetsen worden geïnterpreteerd en het leerstofaanbod wordt daarop afgestemd.

Er is een **Protocol Toetsing** waarin de ethische en technische procedures van het afnemen van toetsen beschreven staan. Dit protocol wordt gedurende het schooljaar 2023-2024 aangepast tijdens het implementatietraject van het IEP LVS.

In het **Protocol Hoogbegaafde leerlingen CPOV** staat beschreven hoe we binnen CPOV en op onze school omgaan met hoogbegaafde leerlingen. Op onze school hebben we een **Beleidsplan meer-en hoogbegaafde leerlingen** geschreven, waarin staat hoe wij het onderwijs aan deze leerlingen op onze school vorm geven. Daarnaast hebben we de training 'Meer-en hoogbegaafden' van Novilo gevolgd en is er een leerkracht opgeleid tot meer-en hoogbegaafdheidsspecialist. Zij werkt wekelijks met een groepje leerlingen en ondersteunt de leerkrachten bij het lesgeven aan deze leerlingen.

5.2 Sociaal-emotionele ontwikkeling

Voor het volgen van de sociaal-emotionele ontwikkeling gebruiken we KanVas. Dit sociaal-emotionele volgsysteem hoort bij de Kanjertraining.

Tweemaal per jaar wordt dit gescoord door de leerkrachten (en vanaf groep 5 ook door de leerlingen).

Daarnaast vullen vanaf groep 3 alle leerlingen tweemaal per jaar het sociogram in van KanVas.

Daarnaast vullen de leerlingen vanaf groep 3 het onderdeel Hart en Handen vanuit het IEP LVS in. Dit is gericht op de sociaal-emotionele ontwikkeling, leeraanpak en het creatief vermogen.

Tijdens de groepsbesprekingen bespreekt de intern begeleider de uitkomsten met de leerkrachten. Zo nodig worden er interventies uitgevoerd.

5.3 Individueel HandelingsPlan (IHP)

Voor kinderen die gedurende een periode van 10 weken extra ondersteuning krijgen in een klein groepje of individueel, schrijven we een **Individueel HandelingsPlan (IHP)**. Dit plan staat in Parnassys in het dossier van de betreffende leerling(en). In een IHP leggen we vast wat het probleem is, hoe we dit gaan aanpakken, welk doel we daarbij nastreven en hoe we dit evalueren. Na 10 weken volgt de evaluatie en wordt het IHP gesloten (als de doelen behaald zijn) of voortgezet (als de doelen niet behaald zijn).

5.4 Plan Van Aanpak (PVA)

Voor kinderen die een eigen leerlijn volgen wordt voor een periode van 20 weken een **Plan Van Aanpak** geschreven. Dit plan staat in Parnassys in het dossier van de betreffende leerling. In een PVA leggen we vast wat de beginsituatie is, welke doelen we de komende periode nastreven en hoe we dit evalueren. Na 10 weken volgt een tussentijdse evaluatie en na 20 weken de evaluatie. Dan wordt ook een nieuw PVA gemaakt. Deze kinderen hebben meestal ook een **Ontwikkelingsperspectief**.

5.5 Ontwikkelingsperspectief (OPP)

Voor kinderen die een eigen leerlijn volgen schrijven we een **Ontwikkelingsperspectief**. Dit OPP staat in Parnassys. In een OPP leggen wij de beginsituatie vast, bepalen we het leerrendement en het uitstroomniveau. Per half jaar bepalen we de tussendoelen. Hieraan worden vervolgens de Plannen Van Aanpak gekoppeld.

5.6 Eindtoets groep 7

In groep 7 maken alle leerlingen de IEP E7toets. De uitslagen van deze toets worden door de leerkracht en de intern begeleider geanalyseerd. Er worden n.a.v. de analyse plannen op maat gemaakt om de opbrengsten te verbeteren. Dit kunnen plannen zijn voor de hele groep, plannen voor groepjes kinderen, of individuele plannen. Deze plannen worden vastgelegd in het kwaliteitshandboek van de school. De leerkracht verwerkt deze plannen in de wekelijkse planning. De uitvoering van deze plannen wordt geborgd door de directeur en de intern begeleider.

5.7 Eindopbrengsten groep 8

In groep 8 maken alle leerlingen de IEP Doorstroomtoets. Als de uitslagen van deze toets binnen zijn, worden deze door de directeur en de intern begeleider geanalyseerd. Tijdens het opbrengstgericht teamoverleg aan het eind van het schooljaar wordt deze analyse besproken met het team en worden er plannen gemaakt om het onderwijs te verbeteren. Dit alles wordt vastgelegd in het kwaliteitshandboek van de school. De uitvoering van het verbeterplan wordt geborgd en gemonitord door de directeur en de intern begeleider.

5.8 Klassenbezoeken en groepsbesprekingen

Twee keer per jaar, na elke tienweekse evaluatie, houdt de intern begeleider een groepsbespreking met de leerkracht. Hiervoor gebruiken we een format zoals vastgelegd in het document **Werkwijze HGW/OGW**. Twee keer per jaar gaat de intern begeleider op klassenbezoek. Er wordt dan gekeken hoe de link is gelegd tussen onderwijsplan en dag/weekplanning, hoe de instructie verloopt, hoe de verlengde instructie vorm krijgt en hoe de leerkracht leerlingen met een individuele aanpak begeleidt. Hiervoor gebruiken we een format zoals vastgelegd in het document **Werkwijze HGW/OGW**. De gegevens van de groepsbesprekingen en klassenbezoeken worden gedeeld en doorgesproken met de directeur.

6. Niveau 2: Extra ondersteuning

Gelukkig gaat het met de meeste kinderen goed op school. Soms hebben kinderen echter – om welke reden dan ook – meer ondersteuning nodig. In dat geval zoeken de leerkracht en de intern begeleider naar de meest passende onderwijssteuning, zodat het kind zich optimaal kan ontwikkelen. De leerkracht verzorgt de extra ondersteuning in de groep, eventueel bijgestaan door de onderwijsassistent. Als dit niet voldoende is, onderzoeken we of en waar de ondersteuning kan worden aangepast.

We onderhouden een goed contact met de steunpunt coördinator van het samenwerkingsverband. Met de **Steunpunt Coördinator** kunnen wij sparren over ondersteuningsbehoeften en ondersteuningsmogelijkheden. Een observatie in de groep door een expert bij het SWV behoort ook tot de mogelijkheden. Ook schakelen we – indien nodig- deze expertise in bij gesprekken met ouders.

Ook kunnen we een onderwijsarrangement (**Handelingsgerichte Ondersteuning**) aanvragen bij ons samenwerkingsverband. Een onderwijsarrangement is het geheel aan pedagogische, didactische en specialistische handelingen die de school, in samenwerking met externen, uitvoert met het doel de ontwikkeling van het kind te optimaliseren. Voor de toekenning van een onderwijsarrangement komt ook de **Steunpunt Coördinator** in beeld.

Medium onderwijsarrangementen vanuit cluster 2 (dove en slechthorende kinderen en kinderen met een spraakprobleem) worden niet via ons samenwerkingsverband toegekend, maar via Auris.

De ontwikkeling van kinderen met extra ondersteuningsbehoeften volgen wij door middel van een **Groeidocument**. De uitwisseling van deze gegevens met ons samenwerkingsverband verloopt via de applicatie **Kindkans**. Vanuit ons leerlingadministratiesysteem **Parnassys** is er ook een koppeling met Kindkans.

7. Niveau 3: Extra ondersteuning (specialistisch)

Kinderen die zich anders dan leeftijdgenoten ontwikkelen zijn soms gebaat bij specialistische ondersteuning buiten de reguliere basisschool. Enkele voorbeelden van scholen voor speciaal onderwijs zijn:

- Speciaal Basis Onderwijs (SBO);
- Cluster 1: kinderen met een visuele handicap;
- Cluster 2: dove en slechthorende kinderen en kinderen met een spraakprobleem;
- Cluster 3: kinderen met een lichamelijke handicap, zeer moeilijk lerende kinderen en langdurig zieke kinderen;
- Cluster 4: kinderen die ten aanzien van hun gedrag gebaat zijn bij specialistische ondersteuning.

Om toegelaten te worden tot een school voor speciaal onderwijs is een **Toelaatbaarheidsverklaring (TLV)** nodig. Een aanvraag voor een TLV wordt ingediend bij het samenwerkingsverband door de school in overleg met ouders en de Steunpunt Coördinator. Een deskundigencommissie geeft vervolgens advies. In deze commissie zitten onafhankelijke deskundigen die tot dan toe niet betrokken waren bij de leerling.

Meer informatie over toelating tot het speciaal onderwijs kunt u vinden op de website van ons samenwerkingsverband:

<https://swvrijnengeldersevallei.nl/ouders/zo-werkt-passend-onderwijs/>

8. De rol van de intern begeleider

8.1 Visie, leren en ruimte

De intern begeleider werkt nauw samen met de directeur. Samen vormen zij het ondersteuningsteam van de school. Werken aan het zorgbeleid van onze school gaat namelijk samen op met de ontwikkeling en kwaliteitsverbetering van de school als geheel. Het werk van de intern begeleider is onder te verdelen in een drietal hoofdterreinen: visie, leren en ruimte.

Visie:

God maakt elk kind uniek en speciaal. Elk kind beschikt over talenten. In ons onderwijs staan de ontwikkelingsbehoeften, talenten en het welbevinden van kinderen centraal. We gaan hierbij uit van gelijke kansen voor ieder kind. We bereiden kinderen voor op hun plek in onze steeds veranderende maatschappij.

De intern begeleider begeleidt het vertalen van de visie naar de praktijk. Door strategisch te organiseren zorgt de intern begeleider (samen met de directeur) dat er naast planmatig veranderen en verbeteren, sprake is van permanente ontwikkeling vanuit de werkvloer.

Leren

School JUUL is een leergemeenschap. Door samen te werken versterken leerkrachten elkaar in de voorbereiding en evaluatie van hun lessen. De intern begeleider is deel van de leergemeenschap en stimuleert het leren van en met elkaar. Het gebruik van afvinklijstjes en kijkwijzers is minimaal. Het stimuleren van een onderzoekende houding en het uitdagen tot goed nadenken is van veel groter belang. De rol van de intern begeleider is hierdoor verschoven van curatief naar preventief werken.

Ruimte

Op School JUUL is ruimte voor individuele invullingen (waaronder mogelijkheden tot gespreid leiderschap) en experimenten van leerkrachten. Daarbij mag iedere leerkracht zichzelf zijn: binnen de professionele ruimte is er ook ruimte voor de leerkracht als mens. Een mens met potentie, een mens met idealen. Ook dat mag ingezet worden ten behoeve van de ontwikkeling van het kind.

8.2 Coördinatie en uitvoering van het zorgbeleid

De intern begeleider coördineert de uitvoering van het zorgbeleid. Daaronder vallen de volgende werkzaamheden:

- Tweemaal per jaar een groepsbespreking (na de 10 weekse evaluaties)
- Tweemaal per jaar een schoolbespreking (na de 20 weekse evaluaties)
- Eén- tot tweemaal per jaar een klassenbezoek gericht op de vertaling van indeling in onderwijsarrangementen naar de dag/weekplanning, instructie en begeleiding van zorgleerlingen
- Opstellen van Ontwikkelingsperspectieven (in samenspraak met leerkrachten, kind en ouders) en het bewaken van de uitvoering, evalueren enz.
- Leerkrachten ondersteunen bij het opstellen van Plannen van Aanpak en Individuele HandelingsPlannen en het bewaken van de uitvoering, evalueren enz.
- Bijhouden van het **Leerlingvolgsysteem** (samen met de leerkrachten)

- Zorgdragen voor (digitale) dossiervorming (samen met de leerkrachten) ●
- Zorgdragen voor de orthotheek
- Zorgdragen voor hulpmiddelen voor kinderen met bijv. dyslexie
- Incidentele individuele leerlingondersteuning (bijv. in dyslexie-traject) ●
- (Gedrags)observaties van leerlingen en advisering bij vervolgstappen
- Uitvoeren van interne, didactische onderzoeken
- Leerkrachten ondersteunen bij oudergesprekken met externe zorgverleners
- Onderzoeken en arrangementen aanvragen (**Groeidocument**)
- Contactpersoon Samenwerkingsverband, Centrum Jeugd en Gezin, Veilig Thuis, leerplichtambtenaar, wijkagent, Auris, kinderfysiotherapie, logopedisten, GGD enz.
- Documenteert zorgleerlingen in **Kindkans**
- Netwerkt met instanties in de wijk die iets kunnen betekenen voor leerlingen (bijv. Youth For Christ, Veens)
- Overdracht tussentijdse schoolverlaters
- Nauwe betrokkenheid bij het tot stand komen van het niveauadvies in groep 8 en draagt zorg voor de overdracht naar het voortgezet onderwijs (samen met de leerkrachten)
- Opstellen van het SchoolOndersteuningsProfiel (SOP) voor het SWV
- Opstellen en jaarlijks bijwerken van het Ondersteuningsplan van de school ●
- Jaarlijks bijwerken van de Zorgkalender
- Werkt verbeteronderwerpen uit binnen de werkwijze van de Betere Basisschool ●
- De jaarlijkse Toetskalender maken (zit ook in de Zorgkalender verweven)
- Paragrafen over zorg schrijven voor de schoolgids, schoolplan enz.
- Neemt deel aan de dialoog met de onderwijsinspectie
- Neemt deel aan de schoolbezoeken van de bestuurder aan school
- Neemt deel aan het CPOV IB-netwerk
- Neemt deel aan bijeenkomsten van het Samenwerkingsverband
- Volgt scholing passend bij de persoonlijke ontwikkeling en/of de schoolontwikkeling ●
- Maakt deel uit van het Managementteam van de school

Bijlage 1: Zorgplicht in schema

Bijlage 2: Overzicht van begrippen en protocollen

De schuin gedrukte protocollen zijn te vinden in het Kwaliteitshandboek van onze school.

- SchoolOndersteuningsProfiel (SOP)
- Samenwerkingsverband Rijn & Gelderse Vallei (SWV)
- *Werkwijze HGW/OGW*
- *Onderwijsplannen*
- Groeidocument Handelingsgericht Arrangeren
- *Zorgkalender*
- *Protocol Leesproblemen en Dyslexie*
- Protocol voor Reken- en wiskundeproblemen
- *Meldcode Kindermishandeling en huiselijk geweld*
- Risico Inventarisatie en Evaluatie
- *Protocol Rouwverwerking*
- *Protocol Medische handelingen*
- *Protocol Time-out (verwerkt in HGW/OGW)*
- *Protocol Schorsen en verwijdering (SWV)*
- *Protocol Grensoverschrijdend Seksueel Gedrag*
- *Toetskalender*
- *Protocol Toetsing*
- *Protocol Hoogbegaafde leerlingen CPOV*
- Individueel HandelingsPlan (IHP)
- Plan Van Aanpak (PVA)
- Ontwikkelingsperspectief (OPP)
- LeerlingVolgSysteem (LOVS)
- Groeidocument
- Kindkans
- Steunpunt Coördinator SWV
- Toelaatbaarheidsverklaring (TLV)

Bijlage 3: Visie op inclusief onderwijs

Ontwikkelingen integratie van kinderen met een beperking

Om tot een visie op inclusief onderwijs te komen is het goed om te weten welke ontwikkelingen hieraan vooraf gingen.

Integratie van kinderen met een beperking of special educational needs

Schuman (2015) beschrijft in zijn bevindingen dat de Nederlandse overheid al bijna twintig jaar probeert om de integratie van kinderen met een beperking of met 'special educational needs' in het reguliere onderwijs vorm te geven en de positie van hun ouders in dit proces te versterken.

Dit proces begon in 1990 met *Weer Samen Naar School*. Het was de bedoeling om het aantal verwijzingen naar het speciaal onderwijs te beperken. Hoewel de integratie van sommige leerlingen, bijvoorbeeld die met een visuele beperking, redelijk succesvol genoemd kan worden, lijkt de integratie van andere groepen leerlingen, bijvoorbeeld van leerlingen met complex en zeer uitdagend gedrag, te stagneren of zelfs af te nemen. In 2005 en 2006 werd de integratie voorzien van een nieuwe impuls onder de naam *Passend onderwijs*. Hoewel de opvatting van professionals, zowel binnen het reguliere als binnen het speciaal onderwijs, lijkt aan te geven dat zij twijfelen of het reguliere onderwijs, hoe dan ook, in staat is een veilige en beschermende omgeving te bieden voor *alle* leerlingen, laten de internationale vergelijking zien dat veel meer leerlingen met een beperking succesvol in het reguliere onderwijs geïntegreerd kunnen worden.

Integratie en inclusie

Farrell (in Schuman, 2015) legt uit dat integratie en inclusie de twee concepten zijn die de laatste decennia in de internationale context gebruikt werden om de positie van kinderen, jongeren en volwassenen met een beperking of handicap kritisch te analyseren en voorstellen voor verbetering ervan te formuleren, zowel in het onderwijs als in de samenleving.

Rieser (in Schuman, 2015) schrijft dat bij het concept integratie beoogd werd, dat kinderen onderwijs krijgen in een reguliere school en niet in een speciale school. Het maakte hierbij niet uit of het onderwijs gescheiden van leeftijdgenoten plaatsvond (bijvoorbeeld in speciale klassen of afdelingen), of in de reguliere klas. Volgens Loyd (in Schuman, 2015) was de algemene veronderstelling dat met wat kleine aanpassingen en een beperkte herverdeling van middelen en voorzieningen onderwijskundige kwaliteit en gelijke kansen als het ware vanzelf zouden worden gerealiseerd. Farrell en Feiler & Gibson (in Schuman, 2015) concluderen dat integratie probeert de leerling met een beperking of handicap deel uit te laten maken van de reguliere schoolomgeving. Barton (in Schuman, 2015) voegt daar aan toe dat integratie vooral gericht was op het inpassen van de leerling met een beperking in het bestaande systeem. Morris (in Schuman, 2015) spreekt over het spel dat kinderen met een handicap moeten spelen. Om deel uit te maken van het regulier onderwijs moeten deze kinderen het spel spelen volgens de regels van de niet-gehandicapte leerlingen en volwassenen, waardoor hen de kans om 'trots op zichzelf' te zijn, zoals ze zijn, werd ontnomen.

Begin jaren negentig wordt het concept 'inclusie' ontwikkeld als alternatief voor het begrip 'integratie'.

Barton (in Schuman, 2015) schrijft dat de bedoeling van het concept inclusie was om de eenzijdige gerichtheid op de tekortkomingen van de leerling te verplaatsen naar een kritische analyse van de reguliere omgeving die door haar kenmerken onnodige barrières opwierp voor mensen met een beperking, waardoor zij onvoldoende in staat werden gesteld hun mogelijkheden optimaal te ontwikkelen.

Deze ontwikkeling sluit aan bij de doelen van UNESCO (1994) en het recentelijk algemeen aanvaarde 'Verdrag betreffende de Rechten van Personen met een Beperking' van de United Nations (2006). Doornbos en Stevens, 1987; Stevens, 1997; Shakespeare & Watson, 2001 (in Schuman, 2015) geven aan dat de transformatie naar inclusief onderwijs vooral afhankelijk lijkt te zijn van de erkenning dat de obstakels die leerlingen met een beperking tegenkomen in het regulier onderwijs niet het gevolg zijn van hun beperkingen, maar van de manier waarop het onderwijs georganiseerd is en omgaat met beperkingen en speciale onderwijsbehoeften.

Van Passend onderwijs naar Inclusief onderwijs

Schuman (2015) betoogt dat wanneer de overheid met in haar kielzog het Nederlandse onderwijsveld, niet de transformatie realiseert van het integratie denken naar het inclusie denken, het maar zeer de vraag is of Passend onderwijs erin zal slagen daadwerkelijk de integratie van leerlingen met een beperking verder te stimuleren. Als de overheid via Passend Onderwijs de uitsluiting van leerlingen wil terugdringen dan zou zij zich moeten verbinden met het sociale model dat uitgaat van waarden als gelijkwaardigheid, gelijke behandeling, medezeggenschap, participatie en emancipatie. Dit in tegenstelling tot het medische model, waarbij leerlingen worden uitgesloten op basis van medische etikettering.

Evans, 1996; Senge, 2000; Fullan, 2001; Vislie, 2003 (in Schuman, 2015) schrijven dat onderwijsveranderingen alleen succesvol kunnen zijn als de mensen in het primaire proces centraal staan. De overheid moet daarom vooral de professionals op de werkvloer effectief ondersteunen. Hun inzet, motivatie en deskundigheid zal beslissend zijn voor de realisatie van Passend Onderwijs. De mentale modellen van waaruit zij opereren zullen of Passend Onderwijs tot een succes maken, of leiden tot de zoveelste teleurstellende onderwijsvernieuwing in Nederland.

De Nederlandse overheid zal ondubbelzinnig moeten kiezen voor een meer inclusieve vormgeving van het publieke domein. Samen leven en samen werken heeft als fundament een inclusief schoolsysteem nodig waarin kinderen en jongeren, ongeacht hun verschillen, elkaar kunnen ontmoeten en van en met elkaar kunnen leren. In een dergelijke onderwijsomgeving kan de notie van Passend Onderwijs eraan bijdragen dat elke leerling de kans krijgt zijn /haar potenties te realiseren.

Mijn visie op inclusief onderwijs in de 21^e eeuw

Inclusief onderwijs is een lastig te duiden begrip. Dat blijkt uit de verschillende omschrijvingen die ik tegenkom in de literatuur. Giangreco en Neary (in Mortier, De Schauwer, Van de Putte en Van Hove, 2010) spreken over inclusief onderwijs als proces, niet als einddoel. Mortier, De Schauwer, Van de Putte en Van Hove (2010) beschrijven dat het er bij inclusief onderwijs om draait dat alle leerlingen welkom zijn in de gewone school, daar kwaliteitsvol onderwijs krijgen in de natuurlijke (leer)omgeving en er geen aparte klassen worden ingericht binnen de reguliere school. Er wordt geaccepteerd dat ieder kind leert op zijn tempo en zijn manier en dat er evenwicht is tussen schools leren en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Het gaat om acceptatie en betrokkenheid waarbij men wil komen tot het vormen van een gemeenschap. Het zetten van stappen om te komen tot een meer inclusief onderwijssysteem sluit aan bij internationale ontwikkelingen. Ook wereldwijd wordt een meer inclusief onderwijssysteem gepropageerd als de basis voor een meer inclusieve samenleving (Unesco, 1994; UN, 2006).

Wanneer je over inclusie spreekt, spreek je ook over diversiteit. Mitchell (2018) onderscheidt 5 categorieën wanneer hij spreekt over diversiteit: sekse/seksuele identiteit, sociale klasse/sociaaleconomische status, ras/ethniciteit/cultuur, overtuigingen/religies en beperkingen/handicaps. Wanneer we het over inclusie hebben, dan spreken we niet alleen over kinderen met een beperking. Het wordt tijd dat het concept van inclusie wordt verbreed naar andere gebieden dan beperkingen. Dit betekent dat er bijvoorbeeld ook stappen moeten worden gezet om de segregatie van kinderen op basis van hun ethniciteit te verminderen,

liefst uit te bannen. Het maken van inclusief beleid betekent bijvoorbeeld stappen zetten om de segregatie van scholen met een onevenredig aantal leerlingen van een bepaalde etnische groep ongedaan te maken. Voor mijn visie op inclusief onderwijs sluit ik me aan bij de omschrijving van Claasen, De Bruïne, Schuman, Siemons & Van Velthoven (2009). Zij omschrijven inclusief onderwijs als een onderwijspraktijk in ontwikkeling, waarin men op schoolniveau met elkaar afsprekt dat diversiteit het uitgangspunt én het vertrekpunt is en dat men van en met elkaar leert hier vorm aan te geven, zodat elke leerling tot zijn recht komt en de kans krijgt de eigen unieke mogelijkheden optimaal te ontwikkelen.

Kijkende naar de diversiteit van leerlingen, zouden scholen een middelpuntzoekende rol moeten hebben (Mitchell, 2018). De uitdaging in de 21^e eeuw is het vinden van een balans tussen eenheid en verscheidenheid (Schuman, 2016). Vanuit de grondhouding dat ieder kind tot zijn recht komt en zich optimaal kan ontwikkelen zouden scholen steeds opnieuw moeten bepalen hoe het onderwijsaanbod afgestemd moet worden om dit te bereiken.

Om inclusief onderwijs kans van slagen te geven zouden onderwijsprofessionals niet meer vanuit het medische model moeten denken en handelen, maar vanuit een sociaal of burgerschapsmodel (Schuman, 2015).

Mijn visie op inclusief onderwijs in de 21^e eeuw luidt als volgt:

Inclusief onderwijs is een onderwijspraktijk in ontwikkeling waarbij onderwijsprofessionals afspreken dat diversiteit in al zijn facetten het uitgangspunt is van hun onderwijs. Vanuit dit uitgangspunt geven zij hun onderwijs zo vorm dat alle kinderen tot hun recht komen en de kans krijgen hun potenties/talenten te ontwikkelen.

